

705

Kansanrunous ja sävelmat

Hilda Johansson:

Piirileikkilauluja Tisalmesta
ja kansanlauluja Tammelaasta

VIRKAKIRJE

Kansio 701-710

MUINAISTIEEELLINEN TOIMIKUNTA
SUOMEN KANSALLISMUSEO
HELSINKI

31 l. 1/2 st

Ju. v. 1957

Kansio 7 57-1698b.

IX:6 Kansanrunous ja sävelmät

Hilda Johansson:

Piirileikkilauluja Iisalmesta ja
Kansanlauluja Tammelaista.

Tr. v. 1957.

(31 l.)

kort.
-58.

Kansantietus
Kansanrunous ja musiikki

Hilda Johansson:
Tisalmelaisia piirileikkilauluja.

Tv:n läh. v. 1957.

Kätköstä,
Savossa

Savossa, jos missä on iloista kansaa, uteliasta ja iloista. Jos siellä kokoontui yhteen kymmenkukatta nuorta, niin kylmällä ajalla laitettiin jonkun pirttiin tanssit pystyyn. Jolla oli sunpeli (harppu), niillä hän oli pelimanni. Jos ei ollut peliä alettiin tanssia laulun tahdissa. Kaikki lauloivat että, pirtti raikui. Ne savolaiset pöörisekkin lauluttakin olivat paljon frengiä mielisempinä, kun hämäläisten laulut. Taljasta disin jäänyt vaille, jos en olisi savon elämää nähnyt.

Pööriseikkä leikittiin toisella tavalla kun hämässä. Oli ensin suuri piiri. Sitte osa joukosta valitsi parinsa. Työsa-
dettiin jonkun kenen ja käsikädessä kävettiin laulun tah-
dissa parin kanssa. Toisten oli taas vuoro valita itselleen
parit. Mutta oli lyhempiäkin lauluja, jotka menivät meni-
vät jontuisasti.

Sitten leikittiin parisia, ja anttiin luvasta, tikkuksilla y. m.
He aina keksivät jotain hauskaa.

Tisalmella laulettuja pöytälauluja,

Paritikki ajettiin

Niin heti muistui mieleen.

Millä paikalla pöytäsiijäsiä

Oma parmas lienee.

Lopun okrat heikot hennot

Tuntee niitäkin heikuttaa.

Voi, Voi mamman kameala poikaa

Tahdon sitä näilyää.

Poika oli pohjan Tormiosta pöytälailla taitoläillä kopparin kün-
ni

Poika oli pohjan Toyiasta ja tyttö oli Lapualla.

Vennon vieraasta tuli äitini sukulainen, pöytälailla taitoläillä.

Vennon vieraasta pojasta tuli mun äitini sukulainen.

Pöytälailla taitoläillä kopparin künni.

3
S. arvolaista jirileik.

Tytöt piirun keskellä etsii ystävää

Tytöt piirun keskellä etsii ystävää.

Muista ne vaan

Koska kositaan

Joll'et itse huolta piä

Kun iliman jät.

Järvellä järvellä

Siellä ne laivat seilas

Tuota tyttöä, tuota tyttöä omakseni meinaan

Täikaset pienet ne piirissä käy Mieliväät he näin? Mis' on ystäväin?

Jos vaan poikahan raisin sun,

nun paikalla piirun veisin sun. Sumppe ralla, sumppe ralla,
sumppa ralla, sumppe ralla ralla.

Järvellä, järvellä järvellä
Siellä ne laivat seilaa

Tuolapoika, tuota poikaa omakseni meinaan.

Muistatko kun käveltiin
Sillä viikseäistä rantaa
Sinä poimit kukkia
Ja minä kaivoin rantaa

Taitan jienen mirtin ohsan
ja laitan siitä ranssin
Sen minä annan kullalleni
Ehkä enää tanssi.

Illo, illo alkaa meitosten parissa
 keskellä tanssialin lattiaa.
 Niinkun niinkun tytöt
 Niikun niinkun pojat
 Tulkaa mun kansani tanssimaan

Sun silmien ovat taivasta sinisimmät
 Sun posket ovat ruusua punaisemmat.
 Hei tule, tule kanssani tanssimaan
 ja ole, ole omanani ainiaan.

Jos sinä mun omani olisit
 Niin paikalla suukuni söisjin sun
 Sumppa ralla sumppa ralla sumppa rallalla.

Jas mä olen sua pettänyt
 Jollakulla tavalla
 Pyydän anteeksi nöyryimmästi
 Ja ajon tapani parantaa.

Lobikäärme se kavala
 Petti Eevan ja Aatamin.
 Tuo poika oli kavalampi
 Petti hän se jo minunkin.

kort
58

Kansanrunous ja musiikki

Hilda Johansson:

Kansanlauluja Tammelaista.

Tv:n läh. v. 1957

Maantien laidassa rinkelipytinki
Ja raudasta ristikko päällä.

Sillä se asuu tytön omakulla
Eikä ämmäin kinkot anta.

Eikä me anta me rinkelilukot
Eikä mamman kinnipito.

Omakullan siniset silmät
Ne liiton yhteen silo.

Maapuin mamman poikia ollaan
Ja kiusalla tultiin tänne.

Varjelkaa te tämän kylän tytöt
Meitillä heilijanne.

Kullani minä joukosta tunnen
Korkojen Kopimasta
Sillä on kello ja kellassa vitjat
Kullasta hopeasta

Mehiläiset ne kukkasista
Keisälävät mettä
Minä sai kullani silmäyksistä
Surulleni lievikettä.

Olin minä hullu
Kun ensimmäisen jätin
Olisin saanut uskollisen
ja tarallisen nälän.

Hei, eikä se ollut mun pappani raha
Tuo lavi syjä markka.
Vaan minä oai se heilattani
Halaamisen palkkaa.

Hei, miikun se yhden numero
Oli markan hyöty
Samon veinan se toinen poika
Minun heilastani hyöty.

Hei, heilattani on sinisetmet
Ja se mua ilahuttaa,
Kun hän sinisillä silmillään
Mua katsella vilahuttaa.

Hei heilalleni minä laulelen
Ja kellekäs sille muille,
Ei minä laulele linnuille
Einkä metsän puille.

Hei, älä sinä mamma multa poikaasi peltiä
Ei minä sitä pyydä.
Laita sinä poikasi pitkään pussiin
Harjoit ryssän myydä.

Hei eikä minun pappani pellolla kasva
yhtään ojen peppää.
Multa kun pika likasta heilan saa
Saa iloisen ja reippaan.

Kun kerran on järvelle joutunut,
Niin järvellä täytyy noutaa
Kun kerran on heilan ottanut,
Niin mieltä täytyy noutaa,

Hei, älä sinä heilani sitä sure,
Jos jankot punnosta punttun.
Laita sinä velliä vetelämpää
Kyllä aika siitä vielä muuttun.

Hei, syksyllä pitkällä pimeillä öillä,
Kun satelee ja tuulee
Eikä ne reisut niin hääviä ole,
Kun kokematon luulee.

Erakirjan kunn kirjoittaa
Ei tarvitse paperia eikä p^änn^ä
Siin on hyvä erakirja
Kun poika ei tule enää.

Hei heilani kirjeen kirjoitti
Ja siinä oli i ja ässä
Sinä minä tulon kuomaamaan,
että poika on ikävässä.

Hei heilani kirjeen kirjoitti
Ja sen toinen puoli oli musta
Toiselle puolelle oli kirjoitettu:
En minä kuoli musta.

Hei, pappai antanut tyttänsä
Pellon & kynäjälle.

Antoi sen hujalle tukkipojalle
Maailmalla kiertävälle.

Olisin saanut talonpojan

Ja olisin saanut rengin.

Mulla seurariipoita on stänkyini laidalla.

Kaikista lämpyisempi.

Suutarin olisin hyvinkin saanut

Se oli jo tulossa mulla

Mulla Anttilan peräkamarista

Oli rehvakkaampi tulla

Talo oli komea ja tyttö oli nätti
ja molemmat olin saanut
Jos en vaan olisi paria yötä
piikkalikan luhtissa maannut

Sain minä kerran kissan kiinni
ja silitin sen selkää.
Poika on vieden kolmatta
ja vieläkin liikkaja pelkää.

Eikä siellä metsässä kunsen jurella.
Paistettu lehtiä pannussa
Vaan siellä keitettiin sorretun voimaa
Vanhassa maitokannussa.

Äitini minua tunnisti
ja turvan tulevan lunki.
Kun viidentoista vanhasta
jo linnasta laulun kunki.

Viidentoista vanhana mä kotoani läksi
Oliko se vähän ^{liian} aikasta
Isäni ^{aijo} aikoja kuollut
Äitini makasi ^{mun} sairasma.

Älä sinä heitani sitä sure,
jos köyhänä maida pitää
Köyhäinkin peltä kuokkien kasvaa
ja köyhäinkin jyvää itää.

Ammit me kantaa konilla sataa
pitkin salmen sataa.

Sitä poika sakastaa,
jolle sydämensä sataa

Saaren sillalla pelattiin
ja peli meni rikki.
Saaren likkoja halattiin
Mulla täänin likat ilki

Sato, sato vettä sato, sato lunta
En saanut sammalia
Enkä minä saanut kullalleni
Sitä lämmintä kammaria.

Hei, syksyn pitkällä pimeillä öillä
Kun pöjät on vahdilla alla.
Ämmät ovat pengillä polvillansa
Ja kenka, on ikkunalla.

Hei Oskari ilosta hyppälee,
Kun Mantan, äänen kumlee.
Perästä juosta kaakoittaa,
Kun vares vastatuuken.

Vei tuota ^{maalla} joka tuli vallon
Pappani pellon siruun.
Vei sen komean Ruusun likan
Joka piti olla minun.

Syyso-illan karkeloissa

Tulin tyttö sinun tuntemaan
Loisketta sinisistä silmistäsi
En unhoita milloinkaan.

Laulusta laulusta lakkin vietiin,
Vaikka en laulanutkaan.

Sanoivat mun liikkaja halaseen
Vaikka en hahannutkaan

Kon siinä tyttö kullunpoika
Saat lähteissäsi nyyttein.

Saat leivästä leikatun palasen
Ja rahattoman kyydin.

Ala sinä tyttö mahtaille
kun talosi ei oli linna.

Kortilla pelaa kulkija poika
Tuollaisen kodin hinnan

Metsänkukkia poimiesnani,
Tuli minun ikäväni.

Kun niitä oli aina kaksi ja kaksi
Ja minä olin yksinäni.

Vesijärvi se lainehti
Ja laancet ne lyövät ristiin
Heitani riiaa toisia tyttöjä
Sen minä tiedän vissiin.

Hei, kaksi niin kaunista kulkua kasvo
Sen yhden kiven päällä.
Mitä minä silloin katselen,
Kun heilani ei ole täällä.

Hei, Lamminla kivi se kesä lialla
Juhannuksen aikaan.
Se vei kylästä tytöt ja järvistä kalat.
Voi onnettomia maita.

Hei olin minä hullu, kun piljetin ostin
Ja läksin maailmalle
Suvaisen kultani jätin
Tonne Vossan asemalle.

Tuli, Tuli tuli laulettua
Laulempätkää kaksii.
Keräisen illan hämyssä
Tuli tyttö rakkaammaksi.

Kiin montakertaa kun kaivosta vetäi
olen kantanut ämpäreillä.
Kiin monta kertaa kätesi on ollut
mun kaulani ympärillä

Älä sinä kultaani vielä sure
Sure sinä sitten vasta
Kun toisella jalalla rukkia poljet
Toisella tündit lasta.

Taitaakin tulla ilman muutos
Koska lännestä ruskottelee
Eihän sitä rahakkaat piikaa nai
Vaikka niin he uskottelee.

Hauska oli olla minä olin kartanolla
ja heila oli kamarissa.
Ovet oli lukossa lasit oli tukossa
Ne lasit oli karteekissa.

Hei en minä sillä laulele,
että heitä oli ääni
Laulelen vaan huviksiini
Kun on heitä ikävääni.

Tämän kylän pojat schvastelee
Häilu-loko päässä

Toisessa taskussa on menälüna
Ja sentään on menä iässä.

Kuinka se saisi taise oikea olla,
kun tie oli mutkallinen?

Kuinka sinä taisit petollinen olla,
kun minä olin uskollinen?

hei Purja luonto se olla pitää,
kun lähtee maailmalle

Enokiya ensin antaa pitää
Heilalle surevalle.

Eikä se erokirja huijivili pojan
Taskussa paljon paina.
Vaikka mitä tulisi rikolla riisi
ja kundes lauantaina.

Hei, päätti, oli mustaks maalattu
ja se oli surun päätti.
Se oli ilta viinainen,
Kun heila mun kotiin saatti.

Antinko nousee syksyn keraan
Kahmelta kantultansa raan
Harvoin nousee huijivili poika
Omalla vuoteellansa raan.

Hei heitä tulee ikävä,
kun se vierasta maasta kulksee.
Vieras on se kopea koppinsa päälle
ja ovensa kiinni sulkee.

Hei, kolme on pojalle komeata kotia
Tuon huijan luonnon kaulta.
Ensimmäinen on linna sitte on lasareetti
Kolmas on tukki lautta.

Sinisiä, punasia annunkukkia
Häntelen kädessäni.

Ne minä annan entiselle heitälle
Hyvästijättäissani.

Lintu se ohsalle lennähti
ja lausoi niitä näitä.

Tule tule oma kulta
Että saadaan häitä

Eikä minun ikäväni häiden
Täällä autojen seurassa
Ennenko tulee oma kulta
Täällä mua noutamaan.

En olis mitton itkenyt
Mutta silanäni vuoti vettä
Kultani kummaa hukkuiseen
Tuonne keskelle Päijännettä

Hei, pikkunen olen minä piaksi
Ja nuori olen emännäksi.
Mutta keuhkarin siinä rauvaipajan
Vellin keittäjäksi.

Hei, pikkunen poika se ikkunan takana
Napia irti myyppi.
Siinä tuosta olen kulkenut ennenkin
Ja tuosta minä menen mytkin.

Hei, heilani silmillä sinisillä
Ja poskilla punasilla
Niillä minä itseäni ilahutan,
Kun rikkaat tuhansilla.

Hei, olin minä kullun, kun Suomen niemestä
Vakituiseen heilan, olin
Amerikassa täälläkin pojalla
Vakituinen koti.

Tuli, tuli, tuli tuo lennon kiki
Tuli ikkunan alle kukkuihin
Silloin ne pojat riidelle lähtee,
Kun pappi ja mamma nukkuihin.
Nukkuihin

Hei maantie poikki ne riidat loikki
Ja lakit oli kallenlansa
Tämän pojat ne komeilee
Tuolla pojalla varrellansa.

Hei, kukkuri poikaa ne koiratkin haukkun
Ja ämmät haukkun ja ilkkun
Sano kukas roikale toikin on,
Kun varpaat kengistä vilkkun.

Hei, kukapa sen kukkijan koryöisi,
Jos se kuolisi maantien ojaan
Kun kukat oivat kukki sikä immetkän ilke
Haudalla kukkija pojan.

Hei, kukkuri näki kulkeisraan
Sen kukkivan auran kukan
Katsella vaan ei omistaa
Oli kukkuripajalla lupa.

Hei, petturi pojan händäk
Ei onnen tähti koita.

24

Petturi pojan hanta se kasvaa
Ojan tappuroita.

Hei en ole koskaan halannut
Mutta taitais kenen koittaa.

Sanoivat sen olevan hauskenpää,
Kun korttipelissä voittaa.

Hei, nojasin mä kenen koirua vastaan
Ja se oli huojuvainen.

Nojasin mä aimaani rintaa vastaan
Ja se oli samallinen.

Kertolauluja

Entis-ajan "vanalle" laulettiin nukkuvirsiä Ilmesta. Tammela

Hilda Johansson

Tammela

Jy. 23/2-58

Tillukka, tallukka taalaan mekkor

Hopeaseppä ja riikinkukkor

Eikä tätä lunna tarite säästää

Kun se on loppunut, niin

alkaa päästää

Hei lunlia lustikkee

Kirjas se potkasi mustikkee.

Aa lullaa lastaa

Kissa se tuli västää

Kissa se pyypäsi kükun päälle

Tuultittelei lastaa

Aa lulla aa a aa lulla aa a.

Kukkurisia

aaa akkaata kaijaa
Turusta tuoliin joka laijaa.
Tuoliin, tuoliin kullattu rikkii
Joka oli kolmesta kulmasta rikkii.

Tun tun tupakki mullaa
Mistäs tiesit tänne tulla?
Tulin pilkin Turkentietää
Hämäläisen häjän tietää.
Tun tun lullaa luntun luntun lullaa.

Lintu lensi Oskarin majan päälle
Lintu lensi Oskarin majan päälle
Pelanterin Oskun kuokka maalle
Pelanterin Oskun kuokka maalle.